

2019 ARALIK AYI TÜRKİYE VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
1) Dış Ticaret.....	2
2) Ödemeler Dengesi.....	6
3) Enflasyon.....	7
4) İşgücü Piyasası.....	10
5) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	12
6) Güven Endeksleri.....	13
7) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri.....	16
8) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri.....	18
9) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	21
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	22
1) Dış Ticaret.....	22
2) Yatırım Teşvikleri.....	24
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	25
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	26
5) Konut Satış İstatistikleri.....	28
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	29

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Aralık ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 4,87 oranında, ithalat ise % 20,05 oranında artmıştır.

2019 yılı Aralık ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 4,87 artarak 15 milyar 385 milyon dolar,
- İthalat, % 20,05 artarak 20 milyar 105 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 12,96 artarak 35 milyar 490 milyon dolar olmuştur.

GTS kapsamında 2019 yılının tamamında ise 2018 yılına göre;

- İhracat bir önceki döneme göre % 2,04 oranında artış ile 180 milyar 468 milyon dolar,
- İthalat % 8,99 oranında azalış ile 210 milyar 394 milyon dolar,
- Dış ticaret açığı % 44,91 oranında azalarak 29 milyar 926 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi ise % 4,21 azalışla 390 milyar 863 milyon dolar olmuştur.

2019 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 85,8 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılında % 76,5 iken 2019 yılında bu oran % 85,8 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Aralık			Ocak-Aralık		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	14.671	15.385	4,87	176.861	180.468	2,04
İthalat	16.746	20.105	20,05	231.184	210.394	-8,99
Dış Ticaret Hacmi	31.417	35.490	12,96	408.044	390.863	-4,21
Dış Ticaret Dengesi	-2.076	-4.720	127,39	-54.323	-29.926	-44,91
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	87,6	76,5		76,5	85,8	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2019 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 988 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 451 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 847 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2019 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (15 milyar 99 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 756 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 219 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.839	1.847	0,44	20.963	21.545	2,78
2	Ham madde (Ara mallar)	6.773	6.988	3,17	83.994	85.083	1,30
3	Tüketim malları	5.952	6.451	8,38	71.037	72.736	2,39
	Diğer	107	99	-7,37	866	1.103	27,40
Toplam		14.671	15.385	4,87	176.861	180.468	2,04

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.382	2.756	15,69	30.154	26.091	-13,47
2	Ham madde (Ara mallar)	12.654	15.099	19,33	174.821	162.555	-7,02
3	Tüketim malları	1.637	2.219	35,58	25.421	21.197	-16,62
	Diğer	73	30	-58,97	788	551	-30,03
Toplam		16.746	20.105	20,05	231.184	210.394	-8,99

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Aralık ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 6,39 oranında, ithalat ise % 14,88 oranında artmıştır.

2019 yılı Aralık ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 6,39 artarak 14 milyar 693 milyon dolar,
- İthalat, % 14,88 artarak 19 milyar 18 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 11,02 artarak 33 milyar 711 milyon dolar olmuştur.

ÖTS kapsamında 2019 yılının tamamında ise 2018 yılına göre;

- İhracat bir önceki döneme göre % 2,18 oranında artış ile 171 milyar 579 milyon dolar,
- İthalat % 9,12 oranında azalış ile 202 milyar 704 milyon dolar,
- Dış ticaret açığı % 43,54 oranında azalarak 31 milyar 125 milyon dolar ,
- Dış ticaret hacmi ise % 4,27 azalışla 374 milyar 283 milyon dolar olmuştur.

2019 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 84,6 olmuştur.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılında % 75,3 iken 2019 yılında bu oran % 84,6 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 3: ÖTS’ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Aralık			Ocak-Aralık		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	13.810	14.693	6,39	167.921	171.579	2,18
İthalat	16.554	19.018	14,88	223.047	202.704	-9,12
Dış Ticaret Hacmi	30.365	33.711	11,02	390.968	374.283	-4,27
Dış Ticaret Dengesi	-2.744	-4.325	57,60	-55.126	-31.125	-43,54
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	83,4	77,3		75,3	84,6	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2019 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 555 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 207 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 774 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2019 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (14 milyar 344 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 709 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 935 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 4: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.721	1.774	3,06	19.843	20.439	3,00
2	Ham madde (Ara mallar)	6.338	6.555	3,43	79.264	80.202	1,18
3	Tüketim malları	5.645	6.207	9,96	68.031	69.794	2,59
	Diğer	106	157	47,75	783	1.144	46,20
Toplam		13.810	14.693	6,39	167.921	171.579	2,18

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.525	2.709	7,31	29.304	25.766	-12,07
2	Ham madde (Ara mallar)	12.212	14.344	17,45	170.048	157.895	-7,15
3	Tüketim malları	1.737	1.935	11,43	22.878	18.493	-19,17
	Diğer	80	30	-63,19	817	550	-32,69
Toplam		16.554	19.018	14,88	223.047	202.704	-9,12

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	1.202	1.209	0,60	16.137	15.439	-4,33
2	Irak	711	872	22,67	8.346	9.003	7,87
3	İngiltere	890	855	-3,91	11.107	10.872	-2,11
4	İtalya	738	717	-2,80	9.560	9.301	-2,71
5	ABD	697	659	-5,46	8.305	8.058	-2,97
	Diğer	9.573	10.381	8,44	114.466	118.906	3,88
Toplam		13.810	14.693	6,39	167.921	171.579	2,18

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Aralık			Ocak-Aralık		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya Federasyonu	1.786	2.163	21,09	21.990	22.454	2,11
2	Almanya	1.720	1.844	7,20	20.407	17.977	-11,91
3	Çin	1.292	1.784	38,06	20.719	18.497	-10,72
4	ABD	997	959	-3,78	12.378	11.228	-9,29
5	İtalya	783	845	7,98	10.154	8.612	-15,19
	Diğer	9.977	11.423	14,50	137.399	123.935	-9,80
Toplam		16.554	19.018	14,88	223.047	202.704	-9,12

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Ödemeler Dengesi

2019 yılı Ekim ayında Ödemeler Dengesinin Cari İşlemler ve Finans Hesaplarında meydana gelen değişimler aşağıda özetlenmiştir:

Cari İşlemler Hesabı

- Cari işlemler fazlası, bir önceki yılın Ekim ayına göre 1.077 milyon ABD doları azalarak 1.549 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda, on iki aylık cari işlemler fazlası 4.336 milyon ABD doları olmuştur.
- Söz konusu gelişmede, bir önceki yılın aynı ayında 630 milyon ABD doları fazla veren ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret dengesinin bu yıl 924 milyon ABD doları açık vermesi etkili olmuştur.
- Altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası ise, bir önceki yılın Ekim ayına göre 700 milyon ABD doları azalarak 5.332 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, bir önceki yılın aynı ayına göre 238 milyon ABD doları tutarında artarak 2.759 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- Birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 116 milyon ABD doları azalarak 951 milyon ABD doları olmuştur.
- İkincil gelir dengesi kalemi kaynaklı girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 17 milyon ABD doları artarak 132 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Finans Hesabı

- Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 1.013 milyon ABD doları azalarak 448 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Portföy yatırımları 2.729 milyon ABD doları tutarında net çıkış kaydetmiştir. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve devlet iç borçlanma senetleri piyasalarında sırasıyla 492 milyon ABD doları ve 929 milyon ABD doları net satış yaptığı görülmektedir.
- Yurt dışında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak, bankalar ve diğer sektörler sırasıyla 1.670 milyon ABD doları ve 25 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Diğer yatırımlarda 2.150 milyon ABD doları tutarında net giriş gerçekleşmiştir.
- Diğer yatırımlar altında, yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 4.058 milyon ABD doları net azalış, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları ise 978 milyon ABD doları net artış kaydetmiştir.
- Yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, bankalar, Genel Hükümet ve diğer sektörler sırasıyla 2.207 milyon ABD doları, 27 milyon ABD doları ve 304 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Resmi rezervlerde 1.871 milyon ABD doları net giriş gözlenmiştir.

3) Enflasyon

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) (2003=100) 2019 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %0,74, bir önceki yılın Aralık ayına göre %11,84, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,84 ve on iki aylık ortalamalara göre %15,18 artış gerçekleşti.

Bir önceki yılın aynı ayına göre artışın düşük olduğu diğer ana gruplar sırasıyla, %4,53 ile giyim ve ayakkabı, %7,03 ile eğlence ve kültür ve %9,79 ile ev eşyası oldu. Buna karşılık, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın yüksek olduğu ana gruplar ise sırasıyla, %43,12 ile alkollü içecekler ve tütün, %14,46 ile eğitim, %13,63 ile sağlık ve çeşitli mal ve hizmetler oldu.

Ana harcama grupları itibarıyla 2019 yılı Aralık ayında azalış gösteren diğer bir grup %0,11 ile eğlence ve kültür oldu. Buna karşılık, ana harcama grupları itibarıyla 2019 yılı Aralık ayında artışın yüksek olduğu gruplar sırasıyla, %2,93 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %0,57 ile ulaştırma, %0,42 ile sağlık ve çeşitli mal ve hizmetler oldu.

Aralık 2019'da, endekste kapsanan 418 maddeden, 131 maddenin ortalama fiyatında düşüş gerçekleşirken, 34 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 253 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

Tablo 8: Tüketici Fiyat Endeksi Değişim Oranları (%), Aralık 2019

Kaynak: TÜİK Kau

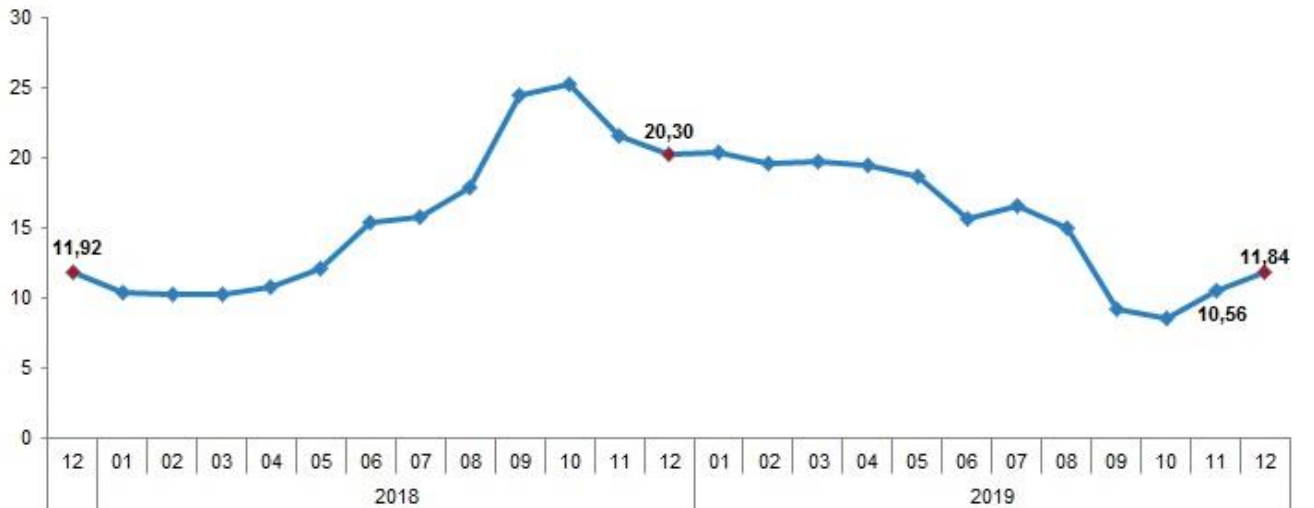
	Aralık 2019	Aralık 2018	Aralık 2017
Bir önceki aya göre değişim oranı	0,74	-0,40	0,69
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	11,84	20,30	11,92
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	11,84	20,30	11,92
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	15,18	16,33	11,14

Kaynak: TÜİK

Ana harcama gruplarının tüketici fiyat endeksleri ve bu endekslerdeki değişim oranları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 9: Ana-Harcama Gruplarına Göre TÜFE'deki Değişim Oranları, Aralık 2019

Ana harcama grupları	Değişim oranı (%)					Endeks
	Harcama grubu ağırlıkları	Bir önceki aya göre	Bir önceki yılın Aralık ayına göre	Bir önceki yılın aynı ayına göre	On iki aylık ortalamalara göre	
TÜFE	100,00	0,74	11,84	11,84	15,18	440,50
Gıda ve alkolsüz içecekler	23,29	2,93	10,89	10,89	19,54	504,14
Alkollü içecekler ve tütün	4,23	0,00	43,12	43,12	24,35	866,65
Giyim ve ayakkabı	7,24	-1,91	4,53	4,53	5,61	265,38
Konut	15,16	0,24	9,90	9,90	13,42	487,44
Ev eşyası	8,33	0,12	9,79	9,79	19,00	373,05
Sağlık	2,58	0,42	13,63	13,63	17,12	259,18
Ulaştırma	16,78	0,57	12,21	12,21	9,80	425,08
Haberleşme	3,69	0,29	3,16	3,16	6,36	152,41
Eğlence ve kültür	3,29	-0,11	7,03	7,03	14,48	288,59
Eğitim	2,40	0,12	14,46	14,46	13,53	409,15
Lokanta ve oteller	7,86	0,40	13,17	13,17	17,55	654,18
Çeşitli mal ve hizmetler	5,15	0,42	13,63	13,63	22,01	576,22

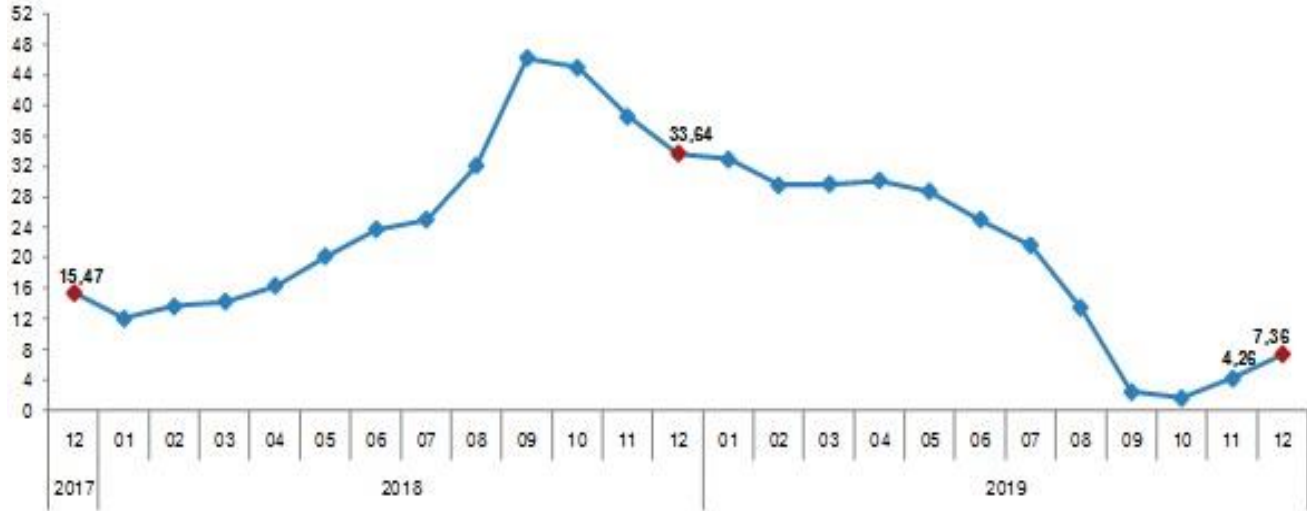
Kaynak: TÜİK**Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları****Kaynak: TÜİK**

Yİ-ÜFE (2003=100) 2019 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %0,69, bir önceki yılın Aralık ayına göre %7,36, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,36 ve on iki aylık ortalamalara göre %17,56 artış gösterdi.

Tablo 10: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) Değişim Oranları (%)

	Aralık2019	Aralık2018	Aralık2017
Bir önceki aya göre	0,69	-2,22	1,37
Bir önceki yılın Aralık ayına göre	7,36	33,64	15,47
Bir önceki yılın aynı ayına göre	7,36	33,64	15,47
On iki aylık ortalamalara göre	17,56	27,01	15,82

Şekil 2: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim Oranı, Aralık 2019

Kaynak: TÜİK

Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taşocakçılığında %13,31, imalatatta %6,98, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %12,43 artış, su temininde %7,94 azalış olarak gerçekleşti. Sanayinin dört sektörünün aylık değişimleri; madencilik ve taşocakçılığında %0,54, imalatatta %0,83 artış, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %0,88, su temininde %0,59 azalış olarak gerçekleşti.

Tablo 11: Sektörler İtibariyle Yİ-ÜFE Enflasyon Oranları, Aralık 2019

Kaynak: TÜİK

4) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 817 bin kişi artarak 4 milyon 566 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 2,4 puanlık artış ile %13,8 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 2,9 puanlık artış ile %16,4 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 4,5 puanlık artış ile %26,1 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 2,4 puanlık artış ile %14,1 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2019 yılı Eylül döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 623 bin kişi azalarak 28 milyon 440 bin kişi, istihdam oranı ise 1,7 puanlık azalış ile %46,1 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 108 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 516 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %19,3'ü tarım, %19,5'i sanayi, %5,5'i inşaat, %55,7'si ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,1 puan, hizmet sektörünün payı 1,4 puan artarken sanayi sektörünün payı 0,1 puan, inşaat sektörünün payı 1,4 puan azaldı.

İşgücü 2019 yılı Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 193 bin kişi artarak 33 milyon 6 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,5 puanlık azalış ile %53,5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,9 puanlık azalış ile %72,6, kadınlarda ise değişim göstermeyerek %34,9 olarak gerçekleşti. Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 66 bin kişi artarak 28 milyon 68 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0,1 puan artarak %45,6 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 36 bin kişi artarak 28 milyon 111 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı değişim göstermeyerek %45,6 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 73 bin kişi azalarak 4 milyon 553 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0,2 puan azalarak %13,9 oldu.

Tablo 12: Nüfusun İşgücü Durumu (Mevsim Etkisinden Arındırılmamış, Bin Kişi)

Yıllar	İşgücü	İstihdam Edilenler	İşsiz	İşsizlik Oranı (15 ve yukarı yaş) (%)	Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	Genç Nüfusta (15-24 yaş) İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	22.899	20.604	2.295	10,0	12,3	23,3	40,4
2009	23.710	20.615	3.095	13,1	16,0	21,9	39,8
2010	24.594	21.858	2.737	11,1	13,7	19,6	41,3
2011	25.594	23.266	2.328	9,1	11,3	16,3	43,1
2012	26.141	23.937	2.204	8,4	10,3	17,9	43,6
2013	27.046	24.601	2.445	9,0	10,9	17,4	43,9
2014	28.786	25.933	2.853	9,9	12,0	20,2	45,5
2015	29.678	26.621	3.057	10,3	12,4	19,2	46,0
2016	30.535	27.205	3.330	10,9	13,0	24,0	46,3
2017	31.643	28.189	3.454	10,9	13,0	19,2	47,1
2018	32.274	28.738	3.537	11,0	12,9	20,3	47,4
2019 Ocak	31.825	27.157	4.668	14,7	16,8	26,7	44,5
2019 Şubat	32.084	27.355	4.730	14,7	16,9	26,1	44,8
2019 Mart	32.339	27.795	4.544	14,1	16,1	25,2	45,4
2019 Nisan	32.401	28.199	4.202	13,0	15,0	23,2	46,0
2019 Mayıs	32.426	28.269	4.157	12,8	15,0	23,3	46,1
2019 Haziran	32.766	28.512	4.253	13,0	15,3	24,8	46,4
2019 Temmuz	33.113	28.517	4.596	13,9	16,5	27,1	46,4
2019 Ağustos	33.180	28.529	4.650	14,0	16,7	27,4	46,3
2019 Eylül	33.006	28.440	4.566	13,8	16,4	26,1	46,1

Kaynak: TÜİK

5) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2019 Aralık ayında bir önceki aya göre 0,2 puan düşerek yüzde 77,0 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 76,7) göre 0,2 puan artarak yüzde 76,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 13: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2018	2019
Ocak	78,2	74,4
Şubat	77,8	74,0
Mart	77,8	74,3
Nisan	77,3	75,0
Mayıs	77,9	76,3
Haziran	78,3	77,1
Temmuz	77,1	76,2
Ağustos	77,8	76,6
Eylül	76,2	76,3
Ekim	75,4	76,4
Kasım	74,1	77,2
Aralık	74,1	77,0

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre 2019 Ekim ayında %3,8 arttı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Ekim ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %6,5, imalat sanayi sektörü endeksi %3,7 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,2 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre %0,9 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Ekim ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %0,4 artarken imalat sanayi sektörü endeksi %1,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,3 azaldı.

Tablo 14: Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları, Ekim 2019 (2015=100)

Sektörler ve ana sanayi grupları	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	
	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam sanayi	119,6	119,7	3,4	115,5	3,2
Madencilik ve taş ocaklığı	133,4	133,2	5,7	121,0	7,5
İmalat sanayi	119,1	119,3	3,4	115,2	3,3
Elektrik, gaz, buhar	116,3	115,3	0,4	116,5	-1,4
Ara malı	112,5	112,2	0,1	108,8	2,5
Dayanıklı tüketim malı	107,4	108,1	-15,8	100,3	1,7
Dayanıksız tüketim malı	127,8	128,1	8,9	121,7	3,9
Enerji	125,7	125,0	8,1	123,8	-0,2
Sermaye malı	124,4	125,2	6,9	122,4	5,7
Düşük teknoloji	120,3	120,5	2,7	115,4	2,8
Orta düşük teknoloji	110,9	110,6	-1,2	107,0	2,6
Orta yüksek teknoloji	117,0	117,6	2,4	113,3	3,1
Yüksek teknoloji	181,8	182,8	51,1	188,8	12,5

Kaynak: TÜİK

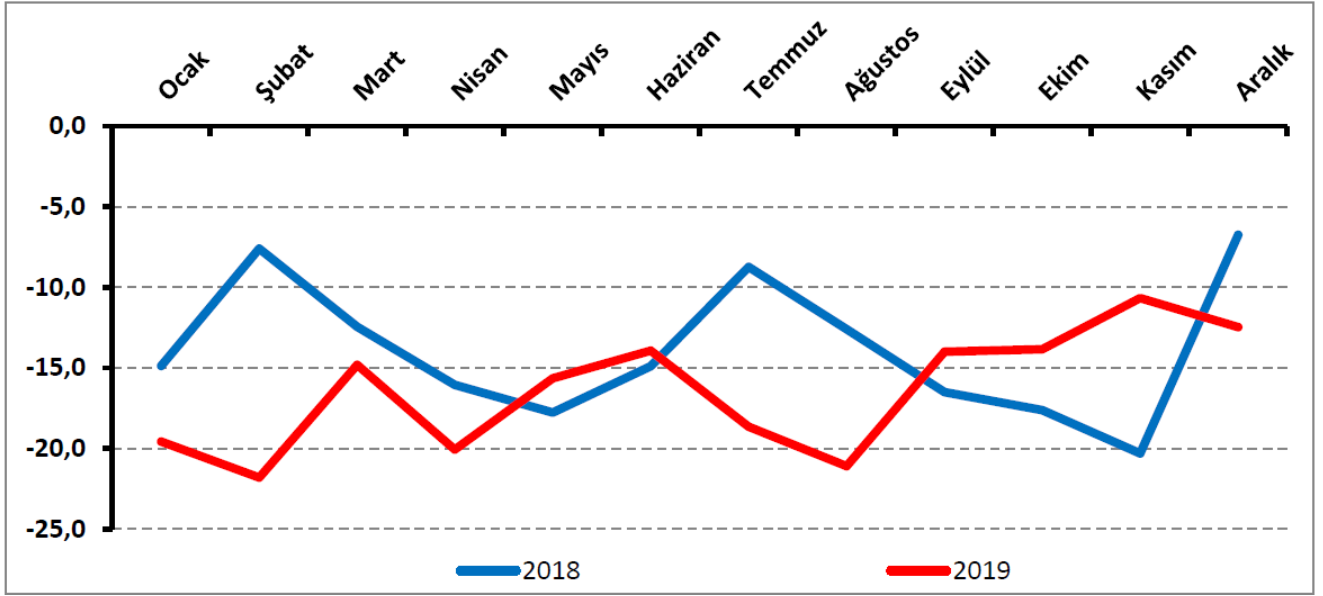
6) Güven Endeksleri

KDV oranındaki indirimlere ve bankaların tüketici kredilerindeki canlanma eğilimine karşın, tüketici, 2019'da perakendecinin yüzünü güldürmedi. Perakende güveni Aralık ayında hem geçen yıla hem de geçen aya göre azalarak, 2019 yılını negatif seviyede tamamladı. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu, önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri hem Aralık 2018'e hem de Kasım 2019'a göre azaldı. TEPE'nin 2019 yılı ortalaması -16,4 puan olurken, bu seviye 2017 yılı ortalamasından (-17,1) sonra en düşük seviye olarak kaydedildi. 2019 yılı birinci çeyreği, perakende endeksinin yıl içinde en düşük seviyeyi gördüğü dönem olarak belirlendi.

Mevsimsellikten arındırılmış TEPE değerleri aylar itibari ile incelendiğinde, endeks değerlerinin 2019 yılı Mayıs, Haziran, Eylül, Ekim ve Kasım ayları dışında 2018 yılının aynı dönemlerine göre daha düşük olduğu görüldü. TEPE'nin 2019 yılı ortalaması -16,4 puan iken, 2018 yılı ortalaması -13,8 puan oldu. Perakende sektörü güveni 2019 yılında 2018 yılına göre ortalama daha kötü bir performans sergiledi.

Aralık ayında -12,5 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 1,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 5,8 puan azaldı. TEPE değerinin geçen aya ve geçen yıla göre azalmasında, hem geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimi hem de önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki kötüleşme etkili oldu. TEPE, 2019 yılını üst üste 12 ay negatif değer olarak tamamladı.

Şekil 3: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Aralık ayında bir önceki aya göre %1,9 oranında azaldı; Kasım ayında 59,9 olan endeks, Aralık ayında 58,8 oldu.

Şekil 4: Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Tüketici Güven Endeksi

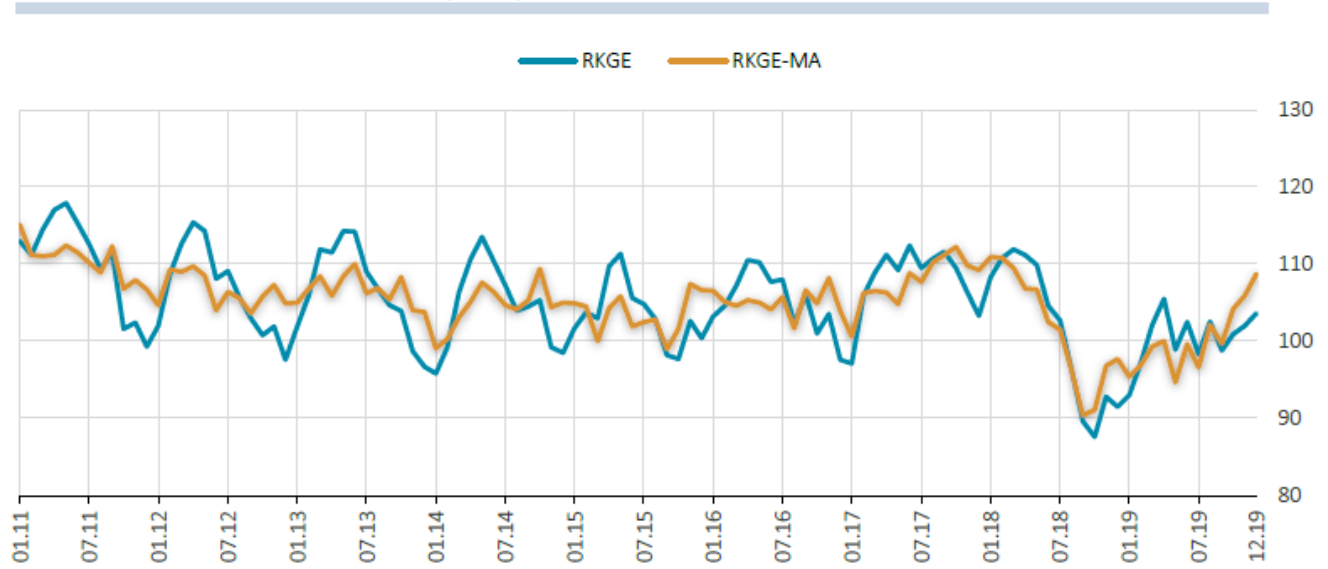

Kaynak: TÜİK

2019 yılı Aralık ayında RKGE, bir önceki aya göre 1,6 puan artarak 103,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, mevcut toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki toplam istihdam miktarı, genel gidişat ve gelecek üç aydaki üretim hacmine ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, son üç aydaki toplam sipariş miktarı ve mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilemiştir.

Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi (RKGE-MA) bir önceki aya göre 2,8 puan artarak 108,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 5: Reel Kesim Güven Endeksi

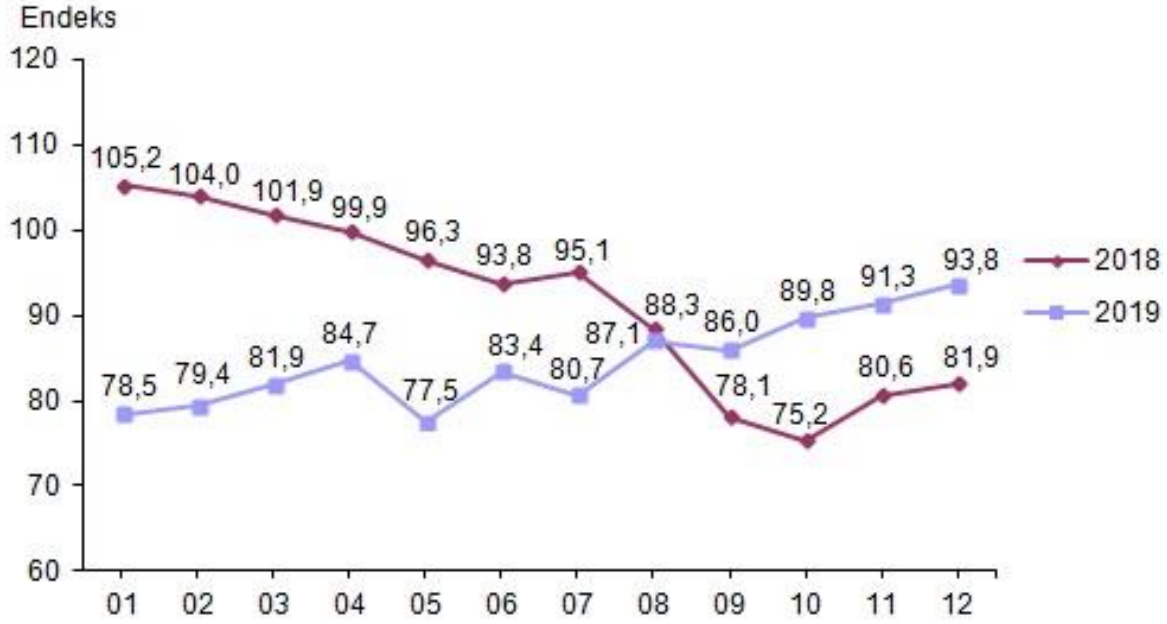

Kaynak: TCMB

Ekonomik güven endeksi Kasım ayında 91,3 iken, Aralık ayında %2,6 oranında artarak 93,8 oldu. Ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Aralık ayında reel kesim güven endeksi 108,7 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 93,2 değerine, perakende ticaret sektörü güven endeksi 102,6 değerine ve inşaat sektörü güven endeksi 68,9 değerine yükseldi. Aralık ayında tüketici güven endeksi ise 58,8 değerine geriledi.

Şekil 6: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

7) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri

- Ekim sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stoku, 2018 yıl sonuna göre % 3,6 oranında artışla 118,0 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku % 1,0 oranında azalarak 56,6 milyar ABD doları olurken, diğer sektörlerin kısa vadeli dış borç stoku % 8,2 oranında artarak 55,0 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir.
- Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler, 2018 yıl sonuna göre % 22,1 oranında azalarak 8,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Banka hariç yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı % 9,8 oranında artarak 20,8 milyar ABD doları, yurt dışı yerleşik bankaların mevduatı da % 2,6 oranında artışla 13,4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, yurt dışı yerleşiklerin TL cinsinden mevduatları geçen yıl sonuna göre % 2,4 oranında azalışla 13,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Diğer sektörler altında yer alan ithalat borçları, 2018 yıl sonuna göre % 7,0 oranında artarak 42,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Borçlu bazında incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün kısa vadeli borcu 2018 yıl sonuna göre % 3,7 oranında azalarak 21,7 milyar ABD doları olurken, özel sektörün kısa vadeli dış borcu % 5,2 oranında artarak 89,9 milyar ABD doları olmuştur.
- Alacaklı bazında incelendiğinde, özel alacaklılar başlığı altındaki parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar yıl sonuna göre % 6,7 oranında azalarak 45,2 milyar ABD doları, parasal olmayan kuruluşlara olan borçlar % 11,4 oranında artarak 72,2 milyar ABD doları düzeyinde

gerçekleşmiştir. 2018 yıl sonunda 99 milyon ABD doları olan kısa vadeli tahvil ihraçları % 26,3 oranında azalışla 2019 Ekim sonu itibarıyla 73 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde resmi alacaklılara olan kısa vadeli borçlar 468 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

- 2019 Ekim sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun döviz kompozisyonu % 50,0'ı ABD doları, % 30,6'sı Euro, % 13,4'ü TL ve % 6,0'ı diğer döviz cinslerinden oluşmuştur.
- 2019 Ekim sonu itibarıyla, orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 1 yıl veya daha az kalmış dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku, 167,4 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu stokun 18,4 milyar ABD dolarlık kısmı, Türkiye'de yerleşik bankaların ve özel sektörün yurt dışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluşmaktadır. Borçlu bazında değerlendirildiğinde, toplam stok içinde kamu sektörünün % 18,3, Merkez Bankası'nın % 3,8, özel sektörün ise % 77,9 oranında paya sahip olduğu gözlenmektedir.

Tablo 15: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Dağılımı (Milyon Dolar)

	2019			
	Q1	Q2	Q3	Ekim
MERKEZ BANKASI	5.898	6.492	6.397	6.406
BANKER KREDİ	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	0
MEVDUAT	5.898	6.492	6.397	6.406
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0
BANKALAR	57.129	57.046	56.876	56.562
KREDİLER	9.490	10.149	9.499	8.643
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	19.402	20.059	20.625	20.847
BANKA MEVDUATI	13.193	13.146	13.208	13.360
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	15.044	13.692	13.544	13.712
DİĞER SEKTÖRLER	50.478	50.141	50.458	51.551
TİCARİ KREDİLER	45.837	45.417	46.126	47.361
İTHALAT BORÇLARI	41.151	40.961	41.481	42.638
PREF.&PEŞİN İHRACAT	4.686	4.456	4.645	4.723
DİĞER KREDİLER	4.641	4.724	4.332	4.190
KAMU	0	0	0	0
ÖZEL	4.641	4.724	4.332	4.190
TOPLAM	113.505	113.679	113.731	114.519

Kaynak: TCMB

Tablo 16: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu (Milyon Dolar)

	2019							
	Q1		Q2		Q3		Ekim	
	Orj. Tutar	\$ Karşılığı	Orj. Tutar	\$ Karş.	Orj. Tutar	\$ Karş.	Orj. Tutar	\$ Karş.
USD	56.312	56.312	55.995	55.995	56.568	56.568	56.696	56.696
EUR	29.682	33.358	20.609	34.643	31.632	34.457	31.562	35.023
CHF	540	542	538	550	610	615	556	561
GBP	1.173	1.543	1.220	1.550	1.254	1.542	1.255	1.618
JPY	30.869	280	31.071	288	32.848	305	33.377	307
TRL	97.347	17.564	92.918	16.113	87.716	15.745	90.579	15.790
Diğer (USD)		3.906		4.540		4.499		4.524
TOPLAM		113.505		113.679		113.731		114.519

Kaynak: TCMB

8) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri

Ekimde 2018 sonuna kıyasla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 16,3 milyar dolar azalarak 193,1 milyar dolara, kısa vadeli kredi borcu ise (ticari krediler hariç) 4 milyar dolar gerileyerek 11,4 milyar dolara düştü.

Bankaların uzun vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları Ekimde 2018 sonuna göre 9,6 milyar dolar azaldı. Bu dönemde bankaların uzun vadeli tahvil ihracı biçimindeki borçlanmaları ise 1,4 milyar dolar azalışla 27,1 milyar dolara geriledi.

Ekimde 2018 sonuna göre bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 3 milyar dolar azalırken, tahvil stoku da 558 milyon dolarlık düşüşle 3,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Aynı dönemde finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 997 milyon dolar azaldı, tahvil stoku ise 454 milyon dolar artarak 6,9 milyar dolara çıktı.

Bankaların ekimde 2018 sonuna göre kısa vadeli kredi biçimindeki borçlanmaları 2,3 milyar dolar azalışla 7,1 milyar dolar oldu. Bu rakam finansal olmayan kuruluşlarda ise 625 milyon dolar düşüşle 2,7 milyar dolar düzeyinde kaydedildi.

Verilerin alacaklıya göre dağılımına bakıldığında, uzun vadeli kredi borcu açısından ekimde 2018 sonuna kıyasla tahvil hariç özel alacaklılara olan borç 14,6 milyar dolar azalarak 131 milyar dolara geriledi. Bu dönemde kısa vadeli kredi borcu açısından tahvil hariç özel alacaklılara olan borç ise 4,1 milyar dolar gerileyerek 10,9 milyar dolara indi.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, 193,1 milyar dolarlık uzun vadeli kredi borcunun yüzde 60,8'i dolar, yüzde 33,7'si avro, yüzde 3,9'u Türk lirası ve yüzde 1,6'sı ise diğer döviz cinslerinden oluştu. Kısa vadeli 11,4 milyar dolarlık kredi borcunun ise yüzde 52'si dolar, yüzde 29,1'i avro, yüzde 18,3'ü Türk lirası ve yüzde 0,6'sı diğer döviz cinsleri oldu.

Sektör dağılımı incelendiğinde, uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 45,5'i finansal kuruluşların, yüzde 54,5'i ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturdu. Aynı dönemde, kısa vadeli toplam kredi borcunun yüzde 73,4'ü finansal kuruluşlar, yüzde 26,6'sı ise finansal olmayan kuruluşlar tarafından gerçekleştirildi.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, ekim sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, bir yıl içinde gerçekleştirilecek anapara geri ödemelerinin toplamı 51,8 milyar dolar oldu.

Tablo 17: Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (Borçlu ve Alacaklıya Göre Dağılım, Dolar)

	2018	2019-Q1	2019-Q2	2019-Q3	2019-10
BORÇLUYA GÖRE DAĞILIM	209.427.116.805	209.206.497.975	201.546.777.594	195.022.899.281	192.790.382.315
I- Finansal	102.678.370.857	102.525.459.612	95.673.833.145	90.399.671.290	87.563.911.364
i- Bankalar	84.895.499.091	85.103.187.972	80.545.942.959	76.255.322.758	73.562.097.263
- Krediler	56.453.056.543	54.599.020.462	51.176.539.573	47.570.866.120	46.532.955.659
- Tahvil	28.442.442.548	30.504.167.510	29.369.403.386	28.684.456.638	27.029.141.604
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	17.782.871.766	17.422.271.640	15.127.890.186	14.144.348.532	14.001.814.102
- Krediler	12.939.813.185	11.960.068.910	10.987.753.963	10.064.645.946	9.934.998.939
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	602.035.911	507.144.452	444.077.551	386.955.514	383.307.250
- Tahvil	4.241.022.670	4.955.058.278	3.696.058.672	3.692.747.072	3.683.507.912
II- Finansal Olmayan	106.748.745.948	106.681.038.363	105.872.944.449	104.623.227.991	105.226.470.950
- Krediler	87.461.711.287	86.814.654.014	86.643.701.283	85.838.679.306	86.404.563.337
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	12.366.038.652	12.010.868.835	11.855.976.727	11.310.578.529	11.362.039.495
- Ticari Krediler	453.250.595	418.205.096	431.536.512	548.064.922	538.191.831
- Tahvil	6.467.745.414	7.437.310.418	6.941.729.927	6.925.905.234	6.921.676.287
ALACAKLIYA GÖRE DAĞILIM	209.427.116.805	209.206.497.975	201.546.777.594	195.022.899.281	192.790.382.315
I- Resmi Alacaklılar	24.701.019.839	24.207.962.686	24.702.101.684	23.960.575.090	24.468.219.098
i- Hükümet Kuruluşları	10.333.494.340	10.137.201.501	9.926.008.644	9.379.255.149	9.359.646.400
ii- Uluslararası Kuruluşlar	14.367.525.499	14.070.761.185	14.776.093.039	14.581.319.941	15.108.572.698
-Avrupa Yatırım Bankası	4.938.486.844	4.665.068.107	4.491.807.653	4.194.132.916	4.198.446.014
-Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası	258.696.956	251.201.007	253.224.780	218.115.291	220.629.477
-İslam Kalkınma Bankası	492.972.648	473.642.862	473.236.631	453.494.594	457.122.754
-Uluslararası Tanımsal Kalkınma Fonu	0	0	0	0	0
-Uluslararası Finans Kurumu	2.406.720.091	2.387.924.853	2.141.535.832	2.100.116.530	2.143.583.719
-Uluslararası Kalkınma Birliği	0	0	0	0	0
-Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası	1.839.233.403	1.780.985.560	1.775.602.180	1.705.342.675	1.712.525.112
-Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası	4.431.415.556	4.511.938.797	5.640.685.963	5.910.117.934	6.376.265.623
II- Özel Alacaklılar	145.574.886.335	142.101.999.083	136.837.483.925	131.759.215.246	130.687.837.413
i- Yabancı Ticari Bankalar	83.031.078.974	79.672.652.791	74.514.577.625	71.584.764.564	70.364.429.999
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	35.766.685.744	34.894.948.447	34.733.060.402	32.957.558.591	32.935.336.398
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	14.582.362.539	15.104.043.240	15.054.783.130	14.824.956.001	14.875.887.909
iv- Finansal Olmayan	12.194.759.078	12.430.354.605	12.535.062.767	12.391.936.091	12.512.183.107
III- Tahvil Alacaklıları	39.151.210.631	42.896.536.206	40.007.191.985	39.303.108.944	37.634.325.803

Kaynak: TCMB

Tablo 18: Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcu (Borçlu ve Alacaklıya Göre Dağılım, Dolar)

	2018	2019-Q1	2019-Q2	2019-Q3	2019-10
BORÇLUYA GÖRE DAĞILIM	15.384.566.850	12.039.530.149	12.438.128.471	11.900.507.446	11.357.972.237
I- Finansal	11.448.000.060	8.518.492.341	9.086.095.643	8.791.528.830	8.339.526.077
i- Bankalar ^(*)	9.480.940.743	7.398.322.472	7.713.768.062	7.568.360.856	7.168.417.160
- Krediler	9.398.161.223	7.351.362.032	7.713.768.062	7.537.610.856	7.136.197.160
- Tahvil	82.779.520	46.960.440	0	30.750.000	32.220.000
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	1.967.059.317	1.120.169.870	1.372.327.581	1.223.167.975	1.171.108.917
- Krediler	1.431.219.918	855.637.371	1.028.011.262	1.040.188.483	977.923.570
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	535.839.399	264.532.499	344.316.318	182.979.491	193.185.347
- Tahvil	0	0	0	0	0
II- Finansal Olmayan	3.936.566.791	3.521.037.807	3.352.032.828	3.108.978.616	3.018.446.160
- Krediler	3.293.255.305	2.938.199.305	2.856.553.856	2.724.547.950	2.668.273.122
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	643.311.485	582.838.502	495.478.972	384.430.666	350.173.038
- Tahvil	0	0	0	0	0
ALACAKLIYA GÖRE DAĞILIM	15.384.566.850	12.039.530.149	12.438.128.471	11.900.507.446	11.357.972.237
I- Resmi Alacaklılar	355.554.478	709.717.274	572.679.440	485.962.168	467.731.015
i- Hükümet Kuruluşları	57.302.873	56.850.610	3.392.930	3.290.810	3.334.510
ii- Uluslararası Kuruluşlar	298.251.605	652.866.664	569.286.510	482.671.358	464.396.505
- OPEC	0	0	0	0	0
- Avrupa Yatırım Bankası	95.041	90.215	86.708	88.353	87.164
- İslam Kalkınma Bankası	0	0	0	0	0
- Uluslararası Para Fonu	0	0	0	0	0
- Uluslararası Finans Kurumu	274.188.862	636.161.943	549.547.106	412.917.876	400.376.078
- Uluslararası Kalkınma Birliği	0	0	0	54.635.000	55.585.000
- Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası	0	0	0	0	0
- Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu	3.793.399	9.324.571	12.573.225	9.322.586	8.348.253
- Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası	0	0	0	0	0
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası	20.174.303	7.289.935	7.079.471	5.707.543	10
II- Özel Alacaklılar	14.946.232.852	11.282.852.434	11.865.449.031	11.383.795.278	10.858.021.222
i- Yabancı Ticari Bankalar	11.463.048.120	8.720.209.290	9.336.426.581	9.032.959.013	8.627.872.891
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	2.067.185.252	1.444.064.843	1.443.487.211	1.430.480.070	1.357.601.658
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	880.438.065	599.019.133	580.771.060	476.303.005	441.737.700
iv- Finansal Olmayan	535.561.416	519.559.169	504.764.180	444.053.189	430.808.973
III- Tahvil Alacaklıları	82.779.520	46.960.440	0	30.750.000	32.220.000
IV- Diğer (**)	0	0	0	0	0

Kaynak: TCMB

9) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 yılı Kasım ayında kapanan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %13,68 oranında azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %7,44 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %4,63 kurulan kooperatif sayısı %8,93 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %13,68 kapanan kooperatif sayısında %6,85 oranında azalış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %3,21 artış olmuştur.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %10,19 oranında artış oldu.

- 2019 yılı Kasım ayında, 2018 yılı Kasım ayına göre kurulan şirket sayısı %10,19 kurulan kooperatif sayısı %8,51 oranında artmış olup kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %3,36 oranında azalmıştır.

2019 yılının ilk onbir ayında kapanan kooperatif sayısı, 2018 yılının aynı dönemine göre %14,35 oranında azaldı.

- 2019 yılının ilk onbir ayında 2018 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısı %4,57 oranında artmış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %0,06 kapanan kooperatif sayısında %14,35 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 19: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Kasım 2019

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	KASIM 2019	EKİM 2019	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	KASIM 2018	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- KASIM (11 Aylık)		
							2018	2019	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	7.731	8.352	-7,44	7.016	10,19	78.923	76.253	-3,38
	Kooperatif	102	112	-8,93	94	8,51	985	1.058	7,41
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.157	2.263	-4,68	2.232	-3,36	31.780	21.332	-32,88
Tasfiye	Şirket	1.071	1.168	-8,3	1.019	5,1	10.939	11.411	4,31
	Kooperatif	45	33	36,36	43	4,65	753	760	0,93
Kapanan**	Şirket	1.035	1.199	-13,68	1.048	-1,24	10.515	10.996	4,57
	Kooperatif	68	73	-6,85	64	6,25	892	764	-14,35
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.446	1.401	3,21	1.406	2,84	17.202	17.191	-0,06

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2019 Aralık Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 ARALIK			1 OCAK - 31 ARALIK		
	2018	2019	%Değ.	2018	2019	%Değ.
Çelik	70,24	40,75	-41,99	162,63	436,94	168,67
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	185,44	819,50	341,93	821,59	14.856,63	1708,28
Demir ve Demir Dışı Metaller	178,67	39,24	-78,04	1.843,44	1.646,27	-10,70
Deri ve Deri Mamulleri	4,15	44,74	977,02	139,77	99,01	-29,16
Diğer Sanayi Ürünleri	0,42	0,00	-100,00	0,79	12,09	1424,00
Elektrik Elektronik	506,01	848,12	67,61	5.767,11	9.551,02	65,61
Fındık ve Mamulleri	792,32	1.116,04	40,86	6.285,78	6.623,99	5,38
Halı	5,94	4,37	-26,41	84,52	202,45	139,54
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	7.827,30	9.813,95	25,38	110.601,02	108.059,34	-2,30
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	703,20	854,88	21,57	8.599,20	8.883,17	3,30
İklimlendirme Sanayii	102,33	184,18	80,00	858,66	874,23	1,81
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	219,17	293,64	33,98	3.463,16	1.984,91	-42,68
Kuru Meyve ve Mamulleri	13.032,84	15.675,89	20,28	147.043,52	150.696,48	2,48
Madencilik Ürünleri	45,36	23,78	-47,59	1.933,63	1.416,62	-26,74
Makine ve Aksamları	321,45	781,85	143,23	5.239,48	8.952,50	70,87
Meyve Sebze Mamulleri	38,42	467,06	1115,72	2.588,94	3.111,28	20,18
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	201,01	244,53	21,65	2.593,28	3.719,83	43,44
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,09	
Otomotiv Endüstrisi	21,00	3,04	-85,50	94,29	227,83	141,64
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,00		0,23	151,11	64754,88
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	145,41	1.330,69	815,13	8.125,79	37.878,25	366,15
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		0,00	102,05	
Tekstil ve Hammaddeleri	809,89	1.018,56	25,77	21.618,29	17.692,44	-18,16
Tütün	0,00	0,00		0,00	20,51	
Yaş Meyve ve Sebze	0,00	42,30		5.467,28	2.204,55	-59,68
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00		3,77	20,66	447,68
TOPLAM	25.210	33.647	33,46	333.336	379.424	13,83

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2019 yılı Aralık ayı ihracat tutarı yaklaşık 33,6 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2018 yılı Aralık ayının ihracat rakamı olan 25,2 milyon Dolara göre %33,46 artış anlamına gelmektedir. 2019 yılı 12 aylık toplam ihracat tutarı ise 379,4 milyon Dolar olup 2018 yılı 12 aylık ihracat tutarı olan 333,3 milyon Dolara göre %13,83 artış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2019 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	20.847.845	8.275.925	1.913.769	900.623
Şubat	22.676.805	9.064.955	1.204.191	614.579
Mart	20.710.816	8.463.288	1.769.905	757.090
Nisan	20.814.269	8.355.550	1.478.741	783.821
Mayıs	19.601.025	8.020.085	1.450.393	688.385
Haziran	9.552.989	3.746.931	778.301	373.368
Temmuz	11.378.637	4.417.576	561.307	279.500
Ağustos	16.218.132	6.426.393	1.329.593	682.372
Eylül	29.789.401	11.426.501	1.960.547	885.810
Ekim	31.026.294	11.828.336	2.112.888	868.621
Kasım	25.263.175	9.968.838	1.728.300	642.414
Aralık	26.472.483	10.467.167	1.691.607	647.275
Toplam	254.351.871	100.461.545	17.979.542	8.123.858

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	9	4	71	30	670	201
Şubat	8	5	104	35	1.444	740
Mart	7	8	57	64	909	616
Nisan	11	4	41	348	1.439	224
Mayıs	14	6	176	46	1.068	657
Haziran	7	2	63	45	482	225
Temmuz	4	10	31	101	50	573
Ağustos	6	9	49	66	253	832
Eylül	4	11	20	49	130	1.683
Ekim	10	11	199	285	1.741	892
Toplam	80	70	811	1.169	8.186	6.643

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2019 Kasım Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 KASIM (BİR AYLIK)									2018 KASIM (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
19	0	11	3	0	4	0	7		27	0	15	8	0	3	0	2	

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2019 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)									2018 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
301	11	155	33	1	41	5	84		356	8	245	40	2	25	8	73	

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	4.097	14.231	8.865	11.551	15.968
Şubat	3.861	17.605	7.358	6.510	8.695
Mart	7.132	12.571	7.001	6.432	6.265
Nisan	5.988	7.679	2.382	8.525	12.117
Mayıs	4.177	13.551	6.916	8.040	11.714
Haziran	10.984	8.928	5.520	3.281	5.203
Temmuz	15.496	6.932	5.651	14.359	11.010
Ağustos	14.695	15.918	2.791	15.141	2.756
Eylül	17.434	9.943	3.848	11.072	9.158
Ekim	14.104	9.446	16.979	29.973	4.570
Kasım	24.520	10.041	7.340	25.853	2.562
Aralık	22.584	12.230	6.174	21.091	
TOPLAM	145.072	139.077	80.770	161.829	90.016

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3.001	2.554	4.162	4.136	12.259
Şubat	3.119	4.290	3.340	7.920	6.334
Mart	2.582	2.739	4.396	3.742	8.401
Nisan	2.487	2.402	3.882	6.036	7.901
Mayıs	2.908	2.830	4.291	5.461	4.872
Haziran	3.522	3.953	4.164	5.954	8.339
Temmuz	4.091	3.892	4.185	6.794	12.586
Ağustos	3.291	3.814	4.278	7.445	10.657
Eylül	3.722	4.578	4.175	14.184	9.573
Ekim	4.299	3.683	6.352	9.599	6.369
Kasım	4.284	4.462	4.143	13.098	7.400
Aralık	4.132	4.465	3.703	7.803	
TOPLAM	41.439	43.662	51.071	92.173	94.691

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

	2017	2018			2019		
Aylar	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	831	287	420	707	233	417	650
Şubat	842	304	444	748	262	327	589
Mart	1.130	358	526	884	382	460	842
Nisan	920	306	440	746	249	445	694
Mayıs	964	371	601	972	262	329	591
Haziran	736	386	515	901	187	291	478
Temmuz	939	395	607	1.002	370	530	900
Ağustos	975	414	524	938	431	660	1.091
Eylül	1.503	553	637	1.190	498	874	1.372
Ekim	1.012	653	676	1.329	452	835	1.287
Kasım	1.035	311	394	705	552	692	1.244
Aralık	1.097	596	606	1.202			
Toplam	11.984	4.934	6.390	11.324			

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2019 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Tür/Ay	Oca k	Şuba t	Mar t	Nisa n	Mayı s	Hazira n	Temmu z	Ağusto s	Eylü l	Eki m	Kası m
Patent Başvur u Sayısı	1	0	1	4	3	1	1	0	0	5	1
Faydalı Model Başvur u Sayısı	2	0	1	2	2	0	0	1	3	3	1
Marka Başvur u Sayısı	23	24	27	39	24	30	31	30	27	59	37
Tasarı m Başvur u Sayısı	1	1	1	0	2	0	1	4	0	2	3

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu